

Trumá – Hajlék (Szentély)

Trumá Hetiszakasz tartalma תרומה

Szakaszunkban – Trumá (2Mózes 25:1–27:19.) – rendezik az első gyűjtést, és a befolyt aranyból, ezüsből és egyéb értéktárgyakból állítják fel az első Hajlékot (Szentélyt), ami azután évszázadokon keresztül kísérte a zsidó népet – az Ígélet Földjén is. A szakasz részletesen leírja a Hajlék bútorainak és eszközeinek, edényeinek készítési és használati utasítását.

A szináj-hegyi Kinyilatkoztatást követően az Örökkévaló hoz egy sor törvényt Izrael népe számára. Ezek közé tartoznak a héber rabszolgákra vonatkozó törvények; a gyilkosságért, emberrablásért, testi sértésért és tolvajlásért járó büntetések; a különféle károkozások jóvátételére; a kölcsönökre vonatkozó magánjogi rendelkezések; a letéteményekre, kölcsönzőkre és a bérlőkre vonatkozó szabályok; és a bíróságok igazságszolgáltatásának rendszabályai. – 2Mózes 21:1–23:8.

Törvény tiltja meg Izrael gyermekeinek az idegenekkel szembeni rossz bánásmódot; törvény írja elő az évszakokkal kapcsolatos ünnepek megtartását; és rendelkezik a terményajándékokról, melyeket a jeruzsálemi Szentélybe kellett vinni. Törvény tiltja meg a hús és a tej együtt főzését. A Mispátim hetiszakasa összesen ötvenhárom micvát tartalmaz – ebből 23 tevőleges

parancsolat, 30 pedig tiltó. – 2Mózes 23:9–19.

Az Örökkévaló ígéretet tesz Izrael népének, hogy beviszi őket a Szentföldre, ugyanakkor óva inti őket attól, hogy magukévá tegyék az ott talált népek pogány szokásait. – 2Mózes 23:20–33.

Izrael népe kijelenti: „Megtesszük, és híven meghallgatjuk” mindazt, amit az Örökkévaló nekünk parancsol. Mózes, Áronra és Chúrra hagyva az izraeliták táborát, felmegy a Szináj hegyére, és ott marad negyven nap és negyven éjjel, hogy átvegye Istentől a Tórárt. – 2Mózes 24.

שבת שלום

Chaim Shaul rabbi: Isten nem csak az aranyérmest szereti

Igen, arany! – mintha egy közvetítő kiabálná az olimpián, úgy hangzik ez a szó. És valóban minden tiszteletünk azé, aki az aranyérmet hazaviszi. Cikkeket írnak róla, szerepel a televízióban, mindezt a győzelmének köszönhetően. **Igaz, hogy az ezüst és bronz is jobb a semminél, de ha választani lehetne, hogy egy csokor aranyérem lógjon a nyakában és úgy térjen haza, vagy csak éremmintákkal, akkor ki ne választaná az első lehetőséget?**

A válasz: az Örökkévaló!

Hetiszakaszunkban olvassuk, hogyan adták össze a zsidók az alapanyagokat a **Miskán** építéséhez, az utazó szentélyhez, ami a sivatagban kísérte őket.

Ez a feladat annyira érdekes és megható volt, hogy arra ösztönözte a népet, hogy egy gyönyörű nagyszerű építményt tervezzenek, tekintélyes, drága kiegészítőkkal. Amikor **Egyiptomot** elhagyták, annyi aranyat szereztek, hogy meg tudták volna építeni az egész szentélyt színaranyból, és a „**má-sodosztályú**” fémekhez nem is kellett volna nyúlniuk. Mégis arra lettek utasítva, hogy más fémeket is felhasználjanak: Aranyat, ezüstöt és rezet.

Értitek ezt? Logikusan, amikor az Istennek építenek házat, miért nem használják a legjobbat, és csakis a legjobbat?

Azért, mert a szentély otthont ad az **Örökkévalónak**, így minden létező anyagot fel kell az építéséhez használni.

Az embereket, akár a fémeket, különböző kategóriákba lehet sorolni. Vannak, akiket az ezüsthöz hasonlíthatunk, akik ezüstkanállal a szájukban születtek, sosem kellett próbákat kiállniuk, és sosem fognak elbukni. Aztán vannak az arany kategóriások, akik erőfeszítéseiknek köszönhetően megállták a helyüket a kihívások során, és erősen őrzik az erejüket és biztonságukat mind a sikerek mind a teljesítmények idején.

Aztán van még a réz, ami a gonoszságainkban jellemez minket. Egyszerű emberek, néha jó szándékokkal, de a gyengeségeik újra és újra lehúzzák őket, és a jó szándékok egy tonna iszap alá temetődnek. Mennyivel egyszerűbb lenne elmenekülni a színről, és meghagyni a szentélyépítést a sikeres aranyak és ezüstnek – gondolhatjuk.

De nem, **Istennek** szüksége van mindhárom „**győztesére**”. Ő nem csak az igaz emberek erőfeszítéseit értékeli, és várja el, ellenkezőleg, minden teremtményétől azt követeli, hogy vegyen részt az építkezésben. A „**legalacsonyabb rendű**” fém is ugyanúgy szerves része, elengedhetetlen kelléke a szentélynek, és egyben az **Úr** lakóhelye a világban!

Időnként találkozom olyan kijelentésekkel: „én nem vagyok elég vallásos”, „én nem akarok képmutatónak látszani, nem állok készen rá, hogy végig menjek az úton, akkor minek is kezdeném el?”

De a zsidóság nem így látja. Az **Örökkévaló** nem ért egyet ezzel a gondolattal. A szentély felépítéséhez minden fémre szükség volt, és ugyanígy most is minden egyes emberre szükség van, hogy felépítsünk aktív zsidó közösségeket és működő zsinagógákat. Csak egyetlen dolgunk van: elkötelezetten jelen lenni, és elhatározni, hogy hozzájárulunk a közösség építéséhez.

Rabbi Jonatan Sacks: Az első Izraelita imaház

Ez volt az első izraelita imaház, az első otthon, amelyet a zsidók Isten számára készítettek. De már maga a gondolat is tele van paradoxonnal, sőt ellentmondással. Hogyan lehet Istennek házat építeni? Ő nagyobb, mint bármi, amit el tudunk képzelni, nemhogy felépíteni.

Salamon király is ezt tette, amikor felavatta Isten egy másik házat, az Első Templomot: „De vajon Isten valóban a földön fog lakni? Az eget, még a legmagasabb ég sem tudnak Téged befogadni. Mennyivel kevésbé ez a ház, amelyet én építettem!” (I. Királyok 8:27)

Így tett Ézsaiás is maga Isten nevében: „Az ég az én trónom, és a föld az én zsámolyom. Milyen házat tudtok építeni Nekem? Hol lesz az én nyugvóhelyem?” (Ézsaiás. 66:1)

Nem csak az tűnik lehetetlennek, hogy Istennek otthont építsünk. Szükségtelennek kellene lennie. A mindenütt jelenlévő Isten bárhol elérhető, a legmélyebb gödörben éppúgy, mint a legmagasabb hegyen, egy városi nyomornegyedben éppúgy, mint egy márvánnyal és arannyal kirakott palotában.

A válasz, és ez alapvető, az, hogy Isten nem épületekben lakik. Ő az építőkben él. Nem kőépületekben él, hanem az emberi szívben. A zsidó bölcsek és misztikusok arra mutattak rá, hogy a hetiszakaszban Isten azt mondja: „Építsenek nekem szentélyt, hogy bennük lakozzam” (2Mózes 25:8), nem pedig „hogy benne lakozzam”.

Akkor miért parancsolta Isten egyáltalán, hogy szentélyt építsenek? A legtöbb kommentátor által adott válasz, és maga a Tóra is utal rá, hogy Isten kifejezetten az Aranyborjú bűne után adta a parancsot.

A nép azután készítette el a borjút, hogy Mózes negyven napig volt a hegyen, hogy átvegye a Tórát. Amíg Mózes közöttük volt, a nép tudta, hogy ő Istennel kommunikál, és Isten vele, és ezért Isten elérhető, közel van. De, amikor közel hat hétig távol volt, pánikba estek. Ki más tudta volna áthidalni a szakadékot a nép és Isten között? Hogyan hallhatták volna meg Isten utasításait? Milyen közvetítőn keresztül tudtak volna kapcsolatba lépni az isteni jelenléttel?

Ezért mondta Isten Mózesnek: „Építsenek nekem szentélyt, hogy közöttük lakhassak”. A kulcsszó itt a lakni ige. Korábban még soha nem használták Istennel kapcsolatban. Végül magának a judaizmusnak a kulcs szava lett. Ebből származik a Miskan szó, amely szentélyt jelent, és a Shechinah, az Isteni Jelenlét.

Jelentésének középpontjában a közelség gondolata áll. A shachen héberül szomszédot jelent, azt a személyt, aki a szomszédban lakik. Amire az izraelitáknak szüksége volt, és amit Isten adott nekik, az az volt, hogy olyan közel érezhessék magukat Istenhez, mint a szomszédunkhoz.

Ez volt a pátriárkák és matriárkák sajátja. Isten bizalmasan, barátként beszélt Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal, Sárával, Rebekával, Ráhellével és Leával. Azt mondta Ábrahámnak és Sárának, hogy gyermekük lesz. Megmagyarázta Rebekának, miért szenvedett olyan heves fájdalmakat a terhesség alatt. Megjelent Jákobnak életének kulcsfontosságú pillanataiban, és azt mondta neki, hogy ne féljen.

Az izraeliták eddig nem ezt tapasztalták. Látták, hogy Isten csapásokat hoz az egyiptomiakra. Látták, hogy megosztotta a tengert. Látták, hogy mannát küldött az égből és vizet a sziklából. Hallották parancsoló hangját a Sínai-hegyen, és szinte elviselhetetlennek találták. Azt mondták Mózesnek:

Rabbi Jonatan Sacks: Az első Izraelita imaház

"Beszélj te magad hozzánk, és mi hallgatni fogunk rád. De ne hagyd, hogy Isten beszéljen hozzánk, különben meghalunk". Isten úgy jelent meg nekik, mint egy elsőprő jelenlét, egy ellenállhatatlan erő, egy olyan fény, hogy ha ránézel, megvakulsz, egy olyan erős hang, hogy megsüketülsz.

Tehát az, hogy Isten ne csak a hit úttörői - a páttriárkák és matriárkák -, hanem egy nagy nép minden tagja számára elérhető legyen, mintegy kihívást jelentett maga Isten számára. Meg kellett tennie azt, amit a zsidó misztikusok tzimtzumnak neveztek, „összehúzni” magát, leárnyékolni a fényét, lágyítani a hangját, elrejtetni a dicsőségét egy sűrű felhőbe, és megengedni, hogy a végtelen felvegye a véges dimenzióit.

De hogyan érzed Isten jelenlétét a mindennapok közepette? Nem a Sínai-hegy tetejéről, hanem az alatta lévő síkságról? Nem akkor, amikor mennydörgés és villámlás veszi körül, mint a nagy kinyilatkoztatáskor, hanem ma, csak egy nap a napok között?

Ez a hetiszakas nevének, a Terumának az életet átalakító titka. Azt jelenti: "hozzájárulás". Isten azt mondta Mózesnek: „Mondd meg az izraelitáknak, hogy hozzanak nekem adományt. Mindenkitől, akinek a szíve adakozásra készíti, vedd át a hozzájárulást számomra” (2Mózes 25:2). Az Istennel való találkozás legjobb módja az adakozás.

Maga az adakozás abból a megértésből fakad, vagy ahhoz vezet, hogy amit adunk, az része annak, amit kaptunk. Ez a hálaadás egy módja, a hálaadás aktusa. Ez a különbség az emberi tudatban Isten jelenléte és Isten hiánya között.

Ha Isten jelen van, az azt jelenti, hogy ami nekünk van, az az övé. Ő teremtette a világegyetemet. Ő teremtett minket. Ő adott nekünk életet. Ő lehelte belénk a levegőt, amit belélegzünk. Mindenütt körülöttünk Isten nagylelkűségének fensége, teljessége: a nap fénye, a kő aránya, a levelek zöldje, a madarak éneke. Ezt érezzük a nagy teremtési zsoltárokat olvasva, amelyeket minden nap elmondunk a reggeli istentiszteleten. A világ Isten művészeti galériája és az Ő remekművei mindenütt ott vannak.

A Tóra ezért valami egyszerű és gyakorlatias dolgot mond nekünk. Adj, és az életet ajándéknak fogod látni. Nem kell tudnod bizonyítani Isten létezését. Mindössze arra van szükséged, hogy hálás legyél, hogy létezel - és a többi majd jön.

Így került Isten közel az izraelitákhoz a szentély építésén keresztül. Nem a fa, a fémek és a drapériák minősége volt az. Nem az ékszerek csillogása volt a főpap mellvértjén. Nem az építészet szépsége vagy az áldozatok illata volt. Hanem az, hogy „mindazok adományaiból épült, akiket a szívük arra indít, hogy adakozzanak” (2Mózes 25:2). Ahol az emberek önként adakoznak egymásnak és a szent ügyeknek, ott az isteni jelenlét nyugszik.

Innen ered a különleges szó, amely ennek a parsának a nevét adja: Terumah. Én úgy fordítottam, hogy "hozzájárulás", de valójában egy finoman más jelentése van, aminek nincs egyszerű angol megfelelője. Azt jelenti, hogy „valami, amit felemelünk”, azáltal, hogy egy szent ügynek szenteljük. Felemeled, és ez felemel téged. A spirituális magasságok megmászásának legjobb módja egyszerűen az, hogy hálából adsz azért, amit kaptál.

Isten nem kőházban lakik. Ő azok szívében él, akik adakoznak.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ר

Raj Tamás:

Bibliaiskola

„ISTEN MEGKEMÉNYÍTETTE A FÁRAÓ SZÍVÉT”

„S történt, mihelyt a fáraó elengedte a népet, Isten nem a filiszteusok országának útján vezette őket, noha az közel volt, mert így szólt Isten: Nehogy meggondolja magát a nép, amikor háborút látnak, és visszatérjenek Egyiptomba” (Mózes II. könyve, 13. fejezet 17. vers). A fáraók birodalmából három jelentős nemzetközi út vitt **Keletre**: a legfontosabb az úgynevezett a Földközi tengertől mintegy 10 kilométerre haladó úgynevezett „királyi út”, későbbi nevén a „**filiszteusok országának útja**”, amely **Izraelen át Mezopotámiáig** haladt. (Ez katonai és kereskedelmi főútvonal volt.) A **szináj** kősvatagos hágóin és szorosain át haladt a beduin karavánok útja, s végül a **Vörös tenger** közelében vezetett a **Midjánba** vezető út, amelyen korábban Mózes szökött el Egyiptomból, A kivonulás útja azonban mindezekről eltért. „**Kerülő úton vezette Isten a népet, a sivatagon át, a Nádas tengerhez**” (ugyanott, 18. vers).

Melyik tenger volt a **Nádas tenger** (héberül **jám Szuf**), amelyen a **Mindenható** őseinket „száraz lábbal” átvezette, üldözőiket, a félelmetes **egyiptomi lovas hadsereget** pedig a hullámok martalékává tette? Ez a kérdés régóta foglalkoztatja a történészeket és a bibliatudósokat. Többségük a **Vörös tengerrel** azonosítja, amelynek szuezi öble valóban **Egyiptom** és a **Szináj-félsziget** közé esik. Csakhogy ezen fölösleges lett volna átkelni, hiszen az **Egyiptomból** induló mindhárom nemzetközi útvonal a mai **Szuezi csatorna** vidékén (**tengeri átkelés nélkül**) haladt tovább. A **Nádas tengernek** a **Vörös tengerrel** való azonosítása minden bizonnyal a két név angol nyelvű fordításának hasonlóságából ered. (**A Reed Sea helyett Red Sea lett!**)

Újabban azonban sokan inkább a **Földközi tenger** egyik kis öblére (**melléktengerére**) gondolnak, amelyet egy földnyelv választ el a tenger többi részétől. Ennek a földnyelvnek a végében, **Egyiptom királyságának** legészakibb pontján állt hajdan a **Báál Cafon** (az **Észak Ura**) nevet viselő **egyiptomi** határbálvány. Nem tudni azonban, **Mózes** miért ide, ebbe a „**zsákutcába**” vezette **Izrael** népét a kivonulás után?

Útjuk ebben az esetben **Gósen földjéről**, a **sátoros lakhelytől** (héberül **Szukot**) előbb északkelet felé, az országhatárt jelentő sivatagos vidék széléig vitt. „**Elvonultak Szukotból, és letelepedtek Etámban, a sivatag szélén**” (ugyanott, 20. vers). Ezután visszafordultak északnyugatra, majd a földnyelvbe jutva ismét északkeleti irányba, s végül a földnyelv csücskénél levő (**erre utal a Pí Hahiro** név) határbálvány és a tenger között már délkeleti irányba tekinthettek. „**Térjenek vissza, és táborozzanak le Pí Hahiro** előtt, **Migdol** (= a torony) és a tenger között, a **Báál Cafon** előtt, vele szemben táborozzanak a tengernél” (ugyanott, 14. fejezet 2. vers).

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ר

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Egyesek úgy vélik, hogy ha **északi irányba** néztek, maguk előtt kellett látniuk a **Szantorin vulkán** kitörésének **Egyiptomban** is érzékelhető különös látványát. „**S az Örökkévaló haladt előttük nappal felhőoszlopban, hogy mutassa számukra az utat, éjjel pedig tűzoszlopban, hogy világítson nekik, hogy éjjel és nappal mehesse- nek. Nem mozdult el a felhőoszlop nappal, sem a tűzoszlop éjszaka, a nép elől**” (ugyanott, **13. fejezet 21-22. vers**). A földnyelv végében, ahol már **délkeletre** fordul- tak, a vulkanikus látvány mögéjük került, s ez akadályozta meg egy napon át az egyip- tomiakat az azonnali támadásban. „**Elvonult előlük a felhőoszlop, és megállt mö- göttük... bevilágította az éjszakát, és nem közeledett egyik tábor sem a másikhoz, egész éjjel**” (ugyanott, **14. fejezet 19-20. vers**).

Mindenesetre, így érthető, hogy az üldöző **egyiptomi sereg** közel egy hétig nem buk- kant a nyomukra, s akkor is várakozásra kényszerült. S a hetedik napon következik be a legnagyobb csoda. „**Kinyújtotta Mózes a kezét a tengerre, ...és (az Örökkévaló) szárazzá tette a tengert, és kettészakadt a víz**” (ugyanott, **21. vers**). A **Szentírás szövege** a csodát a feltámadt erős keleti széllel magyarázza, amely jelenség tavasszal igen gyakori, ám közel sem okozhat ilyesmit. A leírás azonban arra utal, hogy a **Föld- közti tenger** vize nyugatra (**északnyugatra**) húzódott, s csak az öböl mélyében maradt némi mennyiségű víz.

Tudnunk kell, hogy a **Szantorin** több hónapos kitörése végén az egész megduzzadt sziget beomlott, hatalmas szökőárat okozva **Egyiptom** és **Izrael** partjainál. Ilyenkor a víz előbb visszahúzódik majd néhány órával később hatalmas (**több méter magas**) falként érkezik vissza, mindent elmosva maga előtt. „**Visszatért a víz, és elsodorta a szekérhadat és a lovasokat, a fáraó egész seregét, amely utánuk nyomult a ten- gerbe**” (ugyanott, **28. vers**).

Most már csupán egyetlen kérdésünk marad: Honnan tudhatta **Mózes**, mi történik több száz kilométerrel északnyugatra, **Théra szigetén**, hogy mikor fog beomlani a vulkán, s hogy ennek következtében mikor húzódik vissza a víz és mikor érkezik a szökőár **Egyiptom** partjainál? Természetesen, nem tudományos alapon, hiszen ezt ma sem lehet kiszámítani előre. Hacsak nem **Isten** mondta ezt neki... Láthatjuk tehát, hogy a csoda, ha jó magyarázatot találunk rá, megmagyarázható, ám ettől a csoda — ha lehet mondani — még nagyobb csoda lesz...

„Én vagyok az Örökkévaló” —> Szabadság és szolgaság a Bibliában

LITTNER GYÖRGY: AZ IKREK (ÉZSAU ÉS JÁKOB) MAI SZEMMEL IX.

A TÖRTÉNET ÉZSAU SZERINT

Amikor meghallottam, hogy atyám **Izsák** megbetegedett, azonnal siettem hozzá. Rémes látvány fogadott. Egyedül ült az asztalnál, lehajtott fejjel bóbiskolva. Ő, aki állandóan az állatai között tevékenykedett, és napközben sohasem volt a házban. Még borzasztóbb volt, amikor megszólítottam és ő felemelve a fejét, hályogos szemmel nézett rám, majd így szólt hozzám:

„Fiam! Ő pedig felelt: Itt vagyok! És szólt hozzá: Lám megöregedtem, nem tudom halálom napját. Most pedig vedd fegyvereidet, tegezedet és ijadat, menj ki a mezőre és ejts nekem vadat. És készíts nekem ízletes ételt, ahogy szeretem és hozd el nekem, hogy egyem, hogy megáldjon téged lelkem, mielőtt meghalok.”

Azt kérte még tőlem, hogy kísérem vissza az ágyához, mert elfáradt. Megtettem és indultam a mezőre, ahol elfoglaltam kedvenc leshelyemet. Türelmetlenül vártam a vad megjelenésére, hogy elejtssem. Lassan múltak az órák és egy fűszál sem mozdult. Máskor ezen a helyen hamar megjelent egy állat, most semmi. Nem bírtam tovább a várakozást, otthagytam a kedvenc helyem és átmentem egy másik vadlesre. Itt már szerencsém volt, mert megjelent egy vadnyúl.

Megfeszítettem az ijamat, céloztam és kilőttem a vesszőt. Pontosan ott találta el ahol kellett, a nyúl összeesett. Rohantam hozzá, felkaptam és vittem a házba. A konyhában gyorsan megnyúztam, feldaraboltam, és a gerincét elkészítettem úgy, ahogyan azt az édesanyámtól, **Rebekától** tanultam. Közben elővettem a tálcát, rátettem a kenyeret, meg egy pohár bort, és mire elkészült a nyúlpecsenye kitálaltam. Észre sem vettem, hogy senki sincs a házban, mindenki eltűnt. Boldogan léptem be atyámhoz az étellel és az itallal, és így szóltam hozzá:

„Kelj föl atyám és egyél fiadnak vadjából, hogy megáldjon a lelked. És felelt neki atyja: Ki vagy te? Ő pedig így szólt: Én vagyok Ézsau, elsőszülött fiad. Erre Izsák nagyon megrémült és szólt: Ki az akkor, aki vadat ejtett, és elhozta nekem és én ettem mindemből, mielőtt jöttél és megáldottam őt; és ő áldott is lesz.”

Nagyon elkeseredtem, mert a sok várakozás miatt a leshelyemen lekéstem az áldást. Kértem atyámat, hogy áldjon meg engem is. Ő így válaszolt, miután rájött a csalásra:

„Eljött testvéred ravaszsággal és elvette a te áldásodat. Ő pedig így szólt: nem joggal nevezték-e őt el Jákobnak, két ízben álnokul bánt el velem: elvette elsőszülöttségemet és most elvette áldásomat is. És mondta: Számomra nem tettél el áldást?”

LITTNER GYÖRGY: AZ IKREK (JÁKOV ÉS ÉZSAU) MAI SZEMMEL IX.

És Izsák felelt: Bizony úrrá tettem meg őt feletted, és testvéreidet, mind szolgálakul adtam néki. Veled tehát mit tegyek fiam? És Ézsau szólt atyjához: Csak egy áldásod van-e neked atyám? Áldj meg engemet is atyám. És fölemelte Ézsau hangját és sírt. És felelt atyja Izsák és így szólt hozzá:

Íme, messze a föld kövérségétől lesz lakóhelyed és felülről az ég harmata nélkül. Kardod után élsz és testvéreidet szolgálod: de eljön az idő, hogy te uralkodol és lerázod igáját nyakadról.”

Fájó szívvel köszöntem el atyámtól és elindultam a hettita táborba, a sátram felé. Közben gondolkodtam és teljes szívemből meggyűlöltem a testvéreimet a csaló **Jákobot**. Annyira elöntött a düh, hogy eldöntöttem: Megölöm **Jákobot**. Na, nem most azonnal, hiszen ezzel nagy fájdalmat okoznék hűn szeretett atyámnak, **Izsáknak**. Sajnos én úgy látom, hogy ő már a végét járja, de ha meghal és eltemetjük utána semmi sem menti meg a bosszúmtól a csaló testvéreimet!

Megérkezve a táborba még csak tetéződtek a bajok. Szomorúan közölték velem, hogy meghalt a hettiták főnöke. Nagy temetést rendeztünk neki hettita módon. Egy nappal később összeült a nép, hogy új főnököt válasszanak.

Nagy volt a megdöbbenésem, amikor egyhangúan engem választottak meg a vezérüknek. Mondtam, hogy én héber vagyok, nem hettita. Azt mondták az nem számít, van két hettita feleséged, közénk tartozol.

Hozzátették, hogy nálam alkalmasabb ember nincs a hettiták között, aki képes lenne elvezetni a törzset. Végig gondoltam a dolgot és elvállaltam. Azonnal meg is tartottam a kampány beszédemet.

Eszembe jutottak atyám áldásának szavai, hogy a „**Kardod után élsz majd!**”! Felvázoltam az embereknek a jövőt. Megváltoztatom a nevem, ezután nem **Ézsau** leszek, hanem **Edom**, a király.

Ti sem hettiták lesztek, hanem **edomiták**, az alattvalóim. Új hazát alapítok nektek, elfoglaljuk a hegyeket, völgyeket. Leigázzuk a környező népeket, nagy nemzet leszünk, és a királyságunk rettegett urai! Az egész törzs ujjongott, nagy mulatságot csaptunk, majd, amikor kijózanodtunk elkezdtük a felkészülést egy hadsereg megalapítására.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

Bíró Tamás:

A zsidóság irányzatai

X. rész

A **neológia** és az **ortodoxia** közötti végleges szakadás az **1868-as országos kongresszuson zajlott le**, amelyet **Eötvös József oktatásügyi miniszter** hívott össze, abban a reményben, hogy az addig szétagolt, helyi zsidó közösségek fölé egy egységes országos szervezetet lehet létrehozni, amely képviseli a frissen **emancipált magyarországi zsidóságot** az állam felé. De az elképzelések nem váltak be, az egységes szervezet megszületése helyett a **kongresszus ortodox képviselőinek** egy nagyobbik része látványosan kivonult az ülésről. Az így létrejött szervezet tehát csupán a zsidóság egy részét, az ún. kongresszusi, vagyis **neológ hitközségeket** egyesítette.

Néhány évvel később az **ortodoxia** szintén létrehozta a maga **országos szervezetét**, a saját elképzelései szerint.

Végezetül, a helyi hitközségek egy része – főleg az ország keleti felében – nem csatlakozott egyik országos szervezethez sem, ők az átideologizált országos szervezetektől független, korábbi állapot („**status quo ante**”) fenntartásához ragaszkodtak, ezeket hívjuk **status quo-** (vagy „**stateszku-**”) **hitközségeknek**. Elutasították a harcos **ortodoxiát**, és ugyanakkor nem azonosultak egyértelműen a **neológia** nyitottságával sem a modern világ felé. A helyzet meglehetősen paradox: a **status quo**-irányzathoz tartozó rabbik egy része **ortodox családból** származva végezte el eredetileg a neológ **Rabbiképzőt**. Ugyanakkor **neológ** rabbi-diplomával nem lehetett valaki rabbi a **Rumbach Sebestyén utcai zsinagógában**, amely a pesti „**zsidó háromszögnek**” (a **Dohány a neológia, a Rumbach a status quo és a Kazinczy az ortodoxia szimbólumává vált**) a **status quo**-t szimbolizáló csúcsa, és amely ugyanakkor a **Pesti Izraelita Hitközséghez** (a **neológokhoz**) tartozott, mivel nem volt **Budapesten status quo** hitközség. Kis idő múlva a **stateszku**-hitközségek is kénytelenek voltak egy országos szervezetben tömörülni, létrehozva a magyar zsidóság harmadik országos szervezetét, ellentétben az **Eötvös-i** tervekkel.

Így jött létre az a szomorú helyzet, hogy majdnem minden magyar városban két hitközség működött: egy **neológ** (**Kelet-Magyarországon általában egy status quo**) és egy **ortodox**.

A **status quo**, amely létszámban sokkal kisebb volt, mint a másik két csoport, gyakorlatilag megszűnt a **Holocaust** után, mint országos szervezet. Talán **Debrecenben** és **Pesten** (a **Rumbach Sebestyén utcai zsinagógában**) maradt meg a **60-as, 70-es** évekig olyan közösség, amelyet ekként lehetne meghatározni. Az **1950-es** évek elején az **ortodoxiát** és a **neológiát** egy országos szervezetbe, a **MIOK**-ba (**Magyarországi Izraeliták Országos Képviselete**) kényszerítették, az **ortodoxia** ennek lett egy „**autonóm**” taghitközsége.

Bíró Tamás:

A zsidóság irányzatai

X. rész

Habár a **Holocaust** hatalmas pusztítást végzett, igaz, csökkent létszámban, és a falusi zsidóság betelepülésének köszönhetően, de a háború után a legtöbb közepes méretű magyar városban újra indult valamiféle zsidó élet, rendszeres istentiszteletekkel, **kóser infrastruktúrával**, kulturális eseményekkel.

A **negyvenes évek végén**, és **1956-ot követően** viszont nagyon sokan elhagyták az országot azok közül, akik számára fontos volt a zsidóság megélésének valamilyen formája (**cionisták, ortodoxok, hagyományhoz erősen ragaszkodó neológok**). Míg a **Holocaust** minden réteget egyformán sújtott, addig a kivándorlás egyfajta kontrasztelekciót jelentett a magyarországi hitélet szempontjából.

Ehhez hozzájárult az urbanizáció, valamint a generációváltás a **Kádár**-rendszerben: az idősebb korosztályok kihalása, és a potenciális utánpótlás elfordulása a vallástól. E tényezők együttes hatásának a következtében a hatvanas évekre a legtöbb közepes városban megszűnt a rendszeres zsidó élet, és ezeken a helyeken talán éppen a **nyolcvanas-kilencvenes években hunyt** el az egykori hitközség utolsó tagja.

A nagyobb városok közül (**Pécs, Szeged, Miskolc**), amelyek egy nagyobb régió zsidóságát magukba szippantották a hatvanas években (**Pécs például Bonyhád, Baját; Szeged Makót vagy Hódmezővásárhelyt; Debrecen a kelet-magyarországi régiót**), a **hetvenes-nyolcvanas évekig** még több helyen volt naponta istentisztelet. **Budapesten** is több zsinagóga működött a **hatvanas-hetvenes** években, mint **manapság**. Paradox módon, a zsinagógába járó emberek számát és a vidéki infrastruktúrát tekintve jobbak voltak a hitéleti viszonyok a **Rákosi**-érában, mint a **kádári** enyhülés, és főleg, mint a rendszerváltást követő korszakban.

Manapság **Budapesten közel húsz zsinagóga működik**, ennek **harmadában-negyedében** van **naponta**, vagy **hetente** többször istentisztelet. A többségben csak **szombaton** van ima, jó néhány helyen még akkor is gondot okoz a szükséges tíz felnőtt férfi összegyűjtése.

A sokszor tízezer (**egyres becslések szerint a százezret is jóval meghaladó**) magyarországi zsidóságnak csupán kis töredéke jár legalább **hetente egyszer zsinagógába**, és talán **10-20 %** közé lehetne tenni azok számát, akik legalább évente egyszer megfordulnak istentiszteleten. (**Többségük a zsidó Újév – Ros hasana – vagy az Engesztelő Nap – Jom Kippur – alkalmával.**) A legtöbben vagy semmilyen formában, vagy nem vallási keretek között élik meg a zsidóságukat.

Folytatjuk...

TALMUDI FOGALMAK XXIX. RÉSZ

סְפִיק סְפִיקָא

161. Szfék szféká – Kettős kétség. Olyan eset, melynek két egymástól független kétséges aspektusa van. Általánosságban az olyan esetekben is, melyekben az egyik kétséget tekintve szigorúan ítélik, két kétség esetében elnézőbben ítélik. Például tilos a szombatnapon **tizedet (mászer)** szedni olyan dologból, amiből még nem vettek tizedet. Még akkor sem szabad tizedet venni belőle, ha valaki nem biztos abban, hogy beköszöntött-e már a szombat. Abból a dologból sem szabad tizedet venni a szombatnapon, melynek esetében felmerül a kétség, hogy esetleg már vettek belőle tizedet. Ha azonban valakiben felmerült a kétség, hogy beköszöntött-e a szombat és abban sem biztos, hogy vajon vettek-e már tizedet a dologból, akkor szabad tizedet venni.

סְפִירַת הָעוֹמֵר

162. Szfirát háomer – Az ómer-számlálás. Tevőleges parancsolat, mely arra kötelez, hogy a **Peszách első napját követő estétől** – amikor az árpa **ómerjét** lengető-áldozatként bemutatták a **Szentélyben** – hét hetet számlálják. E **parancsolat** értelmében mind az eltelt napokat és éjszakákat, mind az eltelt heteket meg kell számlálni. A **negyvenkilenc nap** eltelte után, az **ötvenedik napon ünnepelik meg Sávuot** ünnepét. Az **ómer-számlálás parancsolata** napjainkban is érvényes.

סִיקָרִיקִין

163. Szikárikin – Erőszakos emberek (a latin sicarii, „gyilkosok”, „haramiák” szóból), akik a **Második Szentély** pusztulását követő zavaros időkben a római hatóságok támogatásával elragadták a földeket jogos tulajdonosaiktól. Bölcseink számos rendelkezéssel próbálták az ilyen földek eladását korlátozni, és az eredeti tulajdonosok érdekeit védeni.

סִימָן (סִימָנִים)

164. Szimán (szimánim) – Szó szerint: „jel”, „jelzet”. Azonosítójegy. 1. Az elveszett tárgyak visszajuttatásának vonatkozásában a **szimánim** azok, melyek alapján a tárgyat azonosítani lehet. Ha valaki olyan dologra lel, amin azonosításra alkalmas jegyek vannak, ki kell hirdetnie a dolog megtalálását. Amikor tulajdonosa megjelenik, és bejelenti igényét, e **szimánim** említésével bizonyítja tulajdonjogát. **Bölcseink** vitatkoztak ugyan azon, hogy a **szimánim** általi azonosítás a **Tórából** levezethető törvény, vagy csupán rabbinikus rendelet, abban azonban egyetértés volt közöttük, hogy egy nagyon jellegzetes jegy (**szimán muvhák**) alapján történő azonosítás a **tórai törvény** erejével rendelkezik. Ha valaki olyan tárgyra lel, amelyen nincs azonosító jel, akkor a legtöbb esetben megtarthatja, nem kell törekednie, hogy felkutassa a tulajdonost. **2.** Egy halott azonosítása vonatkozásában. A halott személyazonosságának megállapítása azért fontos, hogy a megözvegyült asszony ismét megházasodhasson, illetve, hogy az örökösök hozzájuthassanak örökrészükhöz. Ha a halott arca nem ismerhető fel (**lásd: Tviut ájin**), csak jellegzetes jegyeket (**szimán muvhák**) tekintenek perdöntő bizonyítéknak. **3.** A **rituális vágás** vonatkozásában. Egy **kóser** állat levágása során légcsövét és nyelőcsövét vágják el. Egy szárnyas levágása során e két szerv egyikét kell elvágni. E szerveket gyakran nevezik **szimánim**-nak. **4.** Egy állat **kóseriségének** megállapítása vonatkozásában. A **Tóra** felsorolja azokat a jegyeket, melyek alapján megállapítható, hogy egy adott állat-, madár-, hal- vagy sáskafajta kóser-e. Ezeket a jegyeket **szimánim**-nak hívják. **5.** A pubertáskor jegyei.

EMBERBARÁT HETILAP
NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA
NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM
IMAREND FEBRUÁR 1. – 29. KÖZÖTT

ב"ה

1.	csütörtök		7,00	16,30	22.
2.	péntek	♠:16,27	7,00	16,45	23.
3.	szombat	JITRÓ Vége: 17.36 ÚJHOLD HIRDETÉS	8,00	16.45	24.
4.	vasárnap		8,00	16,45	25.
5.	hétfő		7,00	16,45	26.
6.	kedd		7,00	16,45	27.
7.	szerda		7,00	16,45	28.
8.	csütörtök	JAJM KIPPUR KÓTAJN	7,00	16,45	29.
9.	péntek	ÚJHOLD 1. ♠:16,38	7,00	16,45	30.
10.	szombat	MISPÁTIM ÚJHOLD 2. Vége: 17.46	8,00	17,00	1.
11.	vasárnap		8,00	16,45	2.
12.	hétfő		7,00	16,45	3.
13.	kedd		7,00	16,45	4.
14.	szerda		7,00	16,45	5.
15.	csütörtök		7,00	16,45	6.
16.	péntek	♠:16,49	7,00	17,00	7.
17.	szombat	TRUMÁ Vége: 17.56	8,00	17,15	8.
18.	vasárnap		8,00	17,00	9.
19.	hétfő		7,00	17,00	10.
20.	kedd		7,00	17,00	11.
21.	szerda		7,00	17,00	12.
22.	csütörtök		7,00	17,00	13.
23.	péntek	Purim kótajn ♠:17,00	7,00	17,15	14.
24.	szombat	TÖCÁVÉ Vége: 18.07	8,00	17,15	15.
25.	vasárnap		8,00	17,15	16.
26.	hétfő		7,00	17,15	17.
27.	kedd		7,00	17,15	18.
28.	szerda		7,00	17,15	19.
29.	csütörtök		7,00	17,15	20.

S
V
Á
T

Á

D

Á

R

I.

Izrael készen áll egy esetleges északi háborúra

Izrael északi határánál is felkészül a harcra – hangsúlyozta Herci Halevi izraeli vezérkari főnök a libanoni határnál tartott katonai tanácskozáson szerda este.

A vezérkari főnök a háborús készenlét fontosságára figyelmeztetett az északi határon állomásozó tartalékos tisztekkel és az északi parancsnokságot irányító **Uri Gordinnal**, valamint vezető tisztekkel tartott helyzetértékelő megbeszélésen.

Kijelentette, hogy addig nem érnek véget a harcok a libanoni határnál, amíg a térségben élő, de október óta evakuált sokezer **izraeli** nem térhet vissza otthonába teljes biztonságban.

„Amikor hazamennek, feladatuk a háborús készenlét. Ez az első számú küldetésünk” – mondta a tartalékosoknak. „És most afelé haladunk, hogy készen álljunk az északi

háborúra” – tette hozzá Halevi.

„A végén készek leszünk a háborúra. Ha nem lesz háború, akkor sem lesz kompromisszum az elért eredményekről, hogy a **Hezbollah** ne állomásozzon itt, a kerítés, túloldalán. Vissza fogjuk venni minden katonai képességüket, sokkal csendesebb lesz itt, sokkal nagyobb lesz a stabilitás, és akkor mondhatjuk majd a lakosoknak, hogy visszatérhetnek” – emelte ki a vezérkari főnök.

„Ez holnap fog megtörténni? Valószínűleg nem, eltart egy ideig. A helyi vezetőkkel folytatott beszélgetéseim alapján az itt élők is jobban szeretnék, ha egy kicsit tovább tartana, de jó eredményt érünk el” – zárta szavait.

Libanoni jelentések szerint tizenegy libanoni civil, köztük négy gyermek vesztette életét az **izraeli hadsereg (IDF)** támadásaiban az ország déli részén a legutóbbi **izraeli** légitámadásokban. Az **IDF** azt közölte, hogy szerda este libanoni célpontokat támadott.

Előzőleg, szerdai **libanoni rakétatámadásokban** meghalt egy **20 éves izraeli katonanő**, és nyolcan megsebesültek **Cfátnál** egy katonai bázison, melyet páncéltörő rakétákkal lőttek **Libanonból**.

A **libanoni** határhoz közeli **galileai** önkormányzat bejelentette, hogy a biztonsági helyzet felmérése után az **IDF** csütörtök délelőtt több helyi utat lezárt a polgári járműforgalom elől, mert **libanoni** belövésektől tartanak.

Forrás: (israelinfo)

Ismeretlen zsidók nyomában LXXV. Jándi Dávid

Jándi Dávid (eredeti nevén Léderer Dávid Jánd, 1893. április 3. – Nagybánya, 1944. május) magyar festő.

Jándi Dávid 1893. április 3-án született Jándon Léderer Dávid néven. Elszegényedett zsidó család gyermeke volt, apja Léderer Leopold kisbirtokos volt. Élete nagy részét Nagybányán töltötte, ahol 1911-től Ferenczy Károly, Réti István és Thorma

János növendéke volt. Főképpen tájképeket, bibliai és mitológiai jeleneteket festett, erőteljesen hangsúlyozva a formák térbeliségét. 1913-ban Léderer családi nevét Jándira változtatta.

1914 és 1918 között harcolt az első világháborúban, de 1915-ben szabadságát a művésztelepen töltötte. 1922-től többször járt Budapesten is, ahol a Képzőművészeti Főiskola Grafika Tanszékén egy félét töltött. 1925 és 1930 között pedig szinte évente járt Olaszországban, ahol sok időt töltött Velencében és Firenzében. Itáliai útjai nagy hatással voltak a fiatal művészre, képeiben is visszatükröződnek az itt szerzett élmények és tapasztalatok.

Több gyűjteményes kiállítása is volt. 1923-ban a Belvedereben, 1926-ban a Nemzeti Szalonban, 1937-ben pedig a Tamás Galériában állított ki. 1926-ban a Nagybányai Festők Társasága rendes tagjának választotta. Rendszeresen kiállított több erdélyi városban is, 1930-ban a Barabás Miklós Céhnek is alapító tagja volt, amelynek első kiállításán szimbolikus jellegű Ego Sum című képével vett részt. 1942-től részt vett az Országos Magyar Izraelita Közművelődésű Egyesület tárlatain is, ahol a nagybányai tájak mellett elsősorban olyan ószövetségi témájú műveket mutatott be, amelyek művészetében korábban is megjelentek. 1944-ben Nagybányáról deportálták, a deportáló vonatból történő szökése közben lelőtték.

Emlékezete

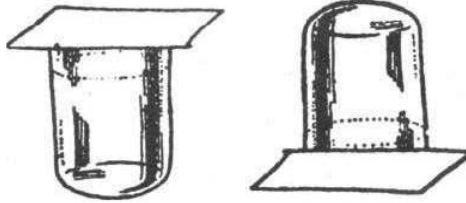
1947-ben Örkényi Strasser Istvánnal együtt volt emlékkiállítása a budapesti Fókusz Galériában, 1966-ban pedig önálló emlékkiállítását is megrendezték a Fényes Adolf Teremben.

Forrás: (wikipedia)

Grátzer József: Szórakoztató időtöltések és cseles csalafintaságok

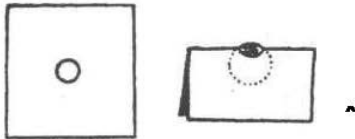
FEJJEL LEFELÉ

Ha egy poharat teleöntünk vízzel, s egy papírlapot föléje teszünk, a poharat (lassan!) meg lehet fordítani, s nem ömlik ki belőle a víz. (Lásd a jobb oldali ábrát.)

(Legjobb, ha legelőször a konyhában próbáljátok ki!)

TEVE A TŰ FOKÁN

Fektesz tiszta papirosra egy pengőt és hegyesre faragott ceruzával rajzold fel a körvonalát a papirosra úgy, hogy a ceruzát szorosan a pénzdarab oldalához nyomod. Az így nyert kört aztán éles ollóval pontosan vágd ki. Ekkor olyan nagy lyuk lesz a papíron, mint a pengős.

Ezután megmutatod a társaságnak ezt a kilyuskasztott papírost, és felszólítod őket, hogy egy kétpengőst dugjanak át rajta. Erre persze senki sem fog vállalkozni, mert a kétpengős jóval nagyobb, mint az egypengős.

Most a papírost kétrét hajtod úgy, hogy a hajtás a lyuk átmérőjére (közepére) essék (1. a második rajzot). Ezután a kétpengőst a hajtás alá dugod, élével a lyukba illeszted, a másik kezoddel pedig fönt megfogod és kihúzod. Ugyanis a papíros ruganyosságánál fogva a lyuk helyett alakult két félkör megnyúlik és annyira megtágul, hogy a kétpengős keresztülcsúsztatására elegendő hely keletkezik.

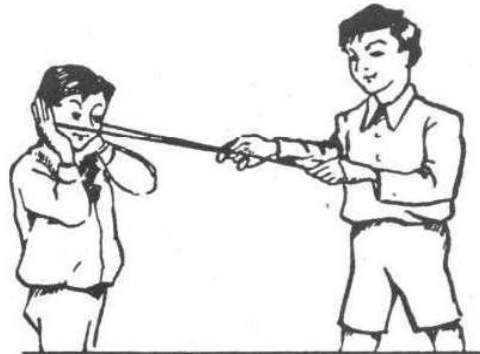
FÚJJ, KI TUDJA, MEDDIG

El sem tudjátok képzelni, hogy az ember a tüdejében lévő levegővel mily nagy súlyt tud felelni. Vegyetek egy hosszúkás, erősebb papír-

ból készült zacskót, vizsgáljátok meg, nincs-e valahol kiszakadva; tegyétek a zacskót az asztalra úgy, hogy szája már az asztal szélén túl legyen. A zacskóra most tegyetek, amint a rajz mutatja, könyveket vagy súlyokat. Azután guggoljatok le úgy, hogy szájatok a zacskó nyílásával egy magasságban legyen, fogjátok meg kezetekkel a zacskó végét, szorítsátok a szájatokhoz és szép nyugodtan fújjátok bele a tüdőtokból a levegőt. A könyvek, súlyok fél fognak emelkedni. Rakjátok ezután mindaddig több könyvet vagy súlyt a zacskóra, míg fel tudjátok emelni. Ha most a zacskón volt tárgyak súlyát mérleglen leméritek, meg lesztek lepve, hogy a tüdőtokban volt levegővel mily erőt tudatok kifejteni.

ÁGYÚSZÓ A SZOBÁBAN

Ha kíváncsi vagy, milyen is az az ágyúdörgés, amit apukád hónapokig és évekig hallgatott kint a fronton, kérd meg testvéreidet, hogy a rajz szerinti tartson a fejedre, a füled nyílása fölött pontosan egy vékony spárgát, azt feszítse ki és másik kezével, illetve körmeivel pengesse, mint a hegedűhúrt szokták. Ha most két tenyereddel a spárgát a füledhez szorítod, olyan hangos ágyúdörgést hallasz, mintha az utca túlsó oldalán volnának a tűzokádó szörnnyetegek feldőlve.

EGY «ÉDES» MUTATVÁNY

Szólítsuk fel először azt, vagy azokat, akiknek tudományunkat bemutatjuk, hogy próbáljanak gyufa vagy gyertya lángjánál egy kockacukrot meggyújtani úgy, hogy az lánggal égjen. A cukor be kormozódik, megbarnul, olvad, de nem gyullad meg.

Azután vegyünk elő egy kockacukrot, melynek egyik sarkára észrevétlenül rászórtunk cigaretta- vagy szivarhamut (és beledörzsöltük), és tartsuk a hamus sarkot a lángba. - Mindenki csodálkozására a kockacukor meggyullad, és szép, kék lánggal ég egy ideig.

Libanoni rakétatámadás Galileában

Megölt egy, és megsebesített nyolc izraelit egy libanoni rakétatámadás az ország északi részén, Galileában – jelentette az izraeli mentőszolgálat szerda délelőtt.

Az **izraeli** mentőszolgálat egy holttestet talált a **Galileában** fekvő **Cfátban** egy eltalált épületben, és nyolc sebesültet vittek kórházba a **Libanonból** indított rakétatámadás után. Egy ember súlyosan, ketten közepesen, a többiek könnyebben sérültek meg a mentők jelentése szerint.

Cfát önkormányzata bejelentette a piac bezárását, és az iskolai oktatás felfüggesztéséről értekeznek. A **cfáti Ziv Kórház** közelében is észlelték egy rakéta becsapódását. Az **izraeli** hadsereg (**IDF**) szóvivője arról számolt be, hogy tíz rakétát indítottak **Galilea** felé **Libanonból**, és az **IDF** ellencsapással válaszolt. A rakéták az **IDF** szerint az **izraeli** hadsereg **északi parancsnokságát**, valamint a határ menti **kibucokat** vették célba.

Az **IDF** szóvivőjének beszámolója szerint a **Gázai** övezet déli részén fekvő **Hán-Júniszban** és az övezet középső részein mintegy húsz iszlamista fegyverest öltek meg az **izraeli** csapatok az elmúlt napon. Egy kommandós egység számos fegyvert, és a **Hamász** terrorszervezet alagútjainak újabb bejáratait is megtalálta.

Palesztin jelentések szerint a **Hán-Júniszban** található **Nasszer** kórházban menekültekre lelt, északról kitelepített **gázaiak** szerda reggel az **IDF** figyelmeztetése nyomán elhagyták a kórházat. A **Hamász** felügyelte gázai egészségügyi minisztérium szerint az **IDF** az elmúlt napokban nyomást gyakorolt evakuálásuk érdekében. Az övezet más vidékeiről érkezettek távoztak, de eddig egyetlen beteget sem vittek ki, és az egészségügyi személyzet is a helyén maradt.

A **gázai övezetbe** hurcolt **izraeli túszok** családjainak képviselői a hágai **Nemzetközi Büntetőbírósághoz** fordulnak, ahol pert indítanak a **Hamász** vezetői ellen. „**Ez nem csak a mi történetünk. Ha nem állítjuk le, akkor holnap az egész világ története lesz**” – nyilatkozták **Hágába** indulásuk előtt az **izraeli** médiának.

Tüntetőik hatoltak be szerda délelőtt a kormányzó jobboldali **Likud** párt **tel-avivi központjába**, ahol a padlóhoz ragasztották magukat, kormányváltást, és a harcok beszüntetését követelték. Az **Irányváltás** nevű mozgalom aktivistái **Benjámín Netanjahu miniszterelnök** ottani irodája mellett a jelenlegi kormánnyal szembeni bizalmi szavazást, és új választások kiírását sürgették. A helyszínre érkező rendőrök eltávolították a tiltakozókat.

Forrás: (bzsh)

Heti Jahrzeit:

Rabbi Yitzchak Isaac Taub

Rabbi Yitzchak Isaac Taub (*magyarul: Taub Eizik Iszák*) (1751–7th of Adar 2, March 21, 1821). Taub Eizik Izsák (1751-1821, a csodarabbiként tisztelt chaszid rabbi sírja, a zsidóság közismert zarándokhelye.

A magyarországi zsidóság egyik csoportját képezik a **chaszidok**. A XVIII. században az **ortodoxián** belül **Galíciában** jött létre a **chaszid** irányzat, ami jellegzetes ruházatával, szokásaival láthatóan elkülönült a környezetbe jobban beleolvadó, régebben **Magyarországon** élő csoportoktól. A **chaszidizmus** tanítása szerint az időnként **extaktikus zene és tánc** utat mutat a mindenható felé. (**Legtöbben ezt a Jakob rabbi kalandjai című filmből ismerhetik.**) A **cári uralom üldözései** előtt egyre több **chaszid** költözött át **Magyarországra**, és főleg az ország **északkeleti** részében telepedtek le. A zsidó szokások szerint a rabbi a közösség szellemi vezetője, és mennél nagyobb tudású, annál nagyobb tisztelet övezi. Habár a zsidó vallás nem „**kanonizálta**” a csodatételeket, a néphiedelemnek nem lehetett parancsolni. A zsidók körében, de a kívülállók között

is terjedt a hit, hogy az istennek nagyon tetsző, nagy tudású és példamutató életű rabbi (**ezeket hívják rebének vagy cadiknak**) jobb eséllyel folyamodhatnak az égi segítségért, mint a közönséges halandók. Ezért alakult ki néhány híres rabbi körül a csodatevő mítosz, közülük is az egyik legismertebb volt a **kállói rebe, Taub Eizik Izsák (1751-1821)**.

A rabbi nevéhez fűződik a „Szól a kakas már” című, népdalként is ismert zenemű.

A **kállói rebe** hívei később egyre többen lettek, és mert sokan kerültek külföldre (**nem mindenki saját jószántából**), **Taub rabbi** sírjához az egész világról zarándokolnak haza a „**klán**” tagjai. Erre az alkalmat a rabbi halálának évfordulója (**Jahrzeit**) jelenti, ami a zsidó és a **Gergely**-naptár közti különbség miatt február-március váltása körül mozog. Ezen a napon nyitják ki a **rebe** sírját a nagykállói régi zsidó temetőben. Ilyenkor a hívek imádkozhatnak a sírnál. Maga a sír a „**főépület**” alatti barlangszerű kriptában található, maga az épület az **1821** óta lényegesen feltöltődött területre épült. Ugyanez az oka annak, hogy az azóta nem használt régi temető ledőlt sírkövei ma már a föld alatt vannak.

Forrás: (hyomi)

RECEPT-TÁR

Krumplis húsgombóc

Ez az egytálétel étel tökéletes laktató vacsora egy hideg téli estén. Olyan gyorsan elkészíthető, hogy egész évben ezt fogod készíteni.

Hozzávalók: 4 főre

A krumplihoz:

- 1 evőkanál olívaolaj
- 1 hagyma, kockára vágva
- 1 teáskanál só
- 1 evőkanál paprika
- 1 teáskanál füstölt paprika
- 1 teáskanál sült hús fűszerkeverék
- 1 evőkanál fokhagymapor
- 1 evőkanál hagymapor
- 2 és fél csésze víz
- 1 és 1/2 evőkanál méz

- 1 evőkanál ketchup
- 6 közepes burgonya, meghámozva és hasábra vágva

Húsgombóc keverék:

- 500 gramm darált hús
- 1/2 teáskanál sült hús fűszerkeverék
- 1 teáskanál füstölt paprika
- 2 evőkanál ketchup
- 1 tojás

Elkészítés:

Keverjük össze a húsgombóckevevéket, és tegyük a hűtőszekrénybe, pihentes-sük míg a többi hozzávalót elkészítjük.

Melegítsük fel az olajat egy edényben közepes lángon. Adjuk hozzá a hagymát, és pároljuk körülbelül öt percig. Ez idő alatt fedjük le a fazekat, hogy a hagyma megpuhuljon.

Adjuk hozzá a fűszereket és a burgonyát, majd keverjük össze. Ezután adjuk hozzá a vizet, a mézet és a ketchupot, majd keverjük össze. Fedjük le és forraljuk fel. Vegyük lejjebb a lángot, és főzzük 10 percig.

Vegyük ki a hűtőből a húst, majd gombócokat formázzunk belőle, és tegyük őket az edénybe. Rázzuk meg a fazekat, vagy toljunk félre néhány burgonyát, hogy a húsgombócok beférjenek. Fedjük le, és főzzük 25-30 percig, amíg a burgonya megpuhul.

Forrás: (kosher)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ב

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

							díszítés, EKESÍTÉS	FIATAL-EMBERHEZ ILLÓ	LESZTÓ LÁTOMÁS	BERLIN CENTRUMAI	TETŐÉPÍTŐ SZAKEMBER	HÁZ RÉSZEI	SZEM-LELTETŐ RAJZ	A POÉN 1. RÉSZE				
							COULOMB, RÖVIDEN											
							VÁJAT, HORONY						NINCS NÉLKÜLE OBOAI TESTKÉP					
							JAPÁN ÉS NORVÉG AUTÓK JELZÉSE			PÓLUS								
							VAN ILYEN TÁRS IS			JÁROMBA FOGOTT								
							BARNÁS-VÓRÓSES				ADNAK NEKI							
											LENT, NÉPIESEN							
A POÉN 2. RÉSZE		KILO, RÖVIDEN	BORJADZIK A TEHÉN	KRIMI SZEREP-LŐJE	ZSÍR-BONTÓ EMÉSZ-TŐNEDV	RÉMISZT-GET								KÖZÉPEN NÉZI				
		DÍSZNÓT VÁG				SÍRÁSRA KÉSZTET								VÁLTOZ-TAT				
ENERGIA, FRISSES-SÉG								HASALJI PRÉM						SZÉN ÉS NITROGÉN				
								ERDEI ÁLLAT						ERŐL-KÖDIK				
AKNÁT LERAKÓ									ESÉLY, LEHE-TŐSÉG									
									DARA									
MAGÁT KIADÁ-SOKBA VERŐ										DIADAL-MASKODIK								
										CSALÁRD, HITSZEGŐ								
ELŐKELŐ TÁR-SASÁG					AVAS, A SZÉLEINI			NEKIESŐ										
					KÖVET A PINCÉBE			TANÚSÍT										
AZ ŐSZ VÉGEI		ÉBRESZT												KOCSONYÁS ANYAG				
		KUKO-RICA-TÁROLO						ILLETVE, RÖVIDEN						HÜPPÖGŐ				
								SZERE-LEMISTEN										
ÜVEG-CSERÉPI			ISMÉTELT TILTÁS			ÜGYNÖK, RÉGIESEN								RÓMAI 55-ÖS				
			FÉRFI-KABÁT			PART-SZAKASZI								LOPA-KODÓ				
LEVEST IZESÍT				GYŰMÖL-CSÖZŐ													AMPER, RÖVIDEN	
				USA-TAG-ALLAM													KÖVET-KEZMÉNY	
EDZÉST TART										KARDOT ELŐRÁNT								
										BÍRÓSÁG-RA CÍTAL								
A MÁTRA LEGMA-GAŠABB CSÚCSA						TÁNCOT JÁR					DUNÁNTŰ-LI VÁROS							
						SZELLEMI SPORT					ERDEI NÖVÉNY							
BELŰL TÉPI		...-NÁS; LAKOMÁ						KATONÁT BÜNTET										
		GÖRÖG BETŰ						FOGADÁSI ÖSSZEG										
RÉGIÉS KEZDÉS!			BETA-KARIT							TOLDA-LÉKOLO								
			UBORKA-SZELET!							VARSÓ HATÁRAI!								
LITER, RÖVIDEN																		
						GABONA-NYALÁB								JÓZSEF ATTILA VERSE				HATÁRO-ZOTT NÉVELŐ
						NEWTON, RÖVIDEN												
ADÓSSÁ-GOT KI-EGYENLÍT	K													!	ÉVEK ... HOSSZÚ IDEJE			

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2024. Feb. 16. – 2024. Feb. 23.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
16. péntek	07:00	17:00
17. szombat	8:00	17:15
18. vasárnap	8:00	17:00
19. hétfő	7:00	17:00
20. kedd	7:00	17:00
21. szerda	7:00	17:00
22. csütörtök	7:00	17:00
23. péntek	7:00	17:15

Dróse - prédikáció, beszéd, hit-szónoklat.

Rabbik tartják a zsinagógában szombaton, vagy ünnepkor, rendszerint egy-egy írás-versre alapozva, azt elemelve.

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
16. péntek	16:49	17. szombat	17:56
23. péntek	17:00	24. szombat	18:07

POÉN SAROK

Ebéd után a skót megkérdezi a pincért:

- Iszik?
- Soha!
- Akkor nem is adok borra-valót!

Szombat délelőtt lesz Streit Ruben Bár-Micvó avatása, zsinagógánkban. Az örömszülők Judit és Péter mindenkit sok szeretettel meghív az ünnepségre, és az azt követő kidusra.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kiléni tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt február 21.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuvaros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Technikai asszisztens: Andrásy Béla